

Streszczenie

Celem pracy *Biograficzny portret Celiny Michałowskiej* było możliwie najwierniejsze odtworzenie duktu życia i twórczości XIX-wiecznej zakonnej artystki, Celiny Michałowskiej. Była ona córką i jedyną uczennicą sławnego malarza, wybitnego przedstawiciela nurtu romantycznego w polskim malarstwie XIX-wiecznym, Piotra Michałowskiego. Celina w 1868 roku w wieku 30 lat wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Niepokalanego Poczęcia NMP w Jazłowcu. Wówczas przełożoną zakonu była jego współzałożycielka, Marcelina Darowska, która jako cel zgromadzenia wyznaczyła rozwój i kształcenie polskich kobiet. Dlatego też klasztor w Jazłowcu stał się dla przebywających tam zakonnic, w tym także dla Michałowskiej, zarówno miejscem realizacji zakonnego powołania, jak i przestrzenią rozwoju artystycznego.

Życie i twórczość Celiny Michałowskiej zostały przedstawione w gatunku biografii tematycznej, w której narracja skupiła się wokół wybranych kręgów problemowych z życia artystki. Na podstawie analizy materiałów archiwalnych, przede wszystkim niepublikowanych dotąd rękopisów listów Celiny Michałowskiej, wyłoniono kilka kręgów problemowych w biografii zakonnej malarki. Pierwszym omówionym zagadnieniem były znakomite koligacje rodzinne Celiny Michałowskiej. Przybliżono wybitne osobowości z rodziny Michałowskich (ze strony ojca) i Ostrowskich (ze strony matki), by poznać środowisko, w którym Celina wzrastała i wartości, jakie zaczerpnęła z domu rodzinnego. Następnie, by osadzić biografię Celiny Michałowskiej w szerszym kontekście historyczno-społecznym, przybliżono pierwsze dziesięciolecie historii Zgromadzenia Sióstr Niepokalanego Poczęcia NMP oraz jego misję i charyzmat. W dalszej kolejności opisano zakonny okres życia Celiny Michałowskiej i jej liczne zadania artystyczne, jakim musiała podołać w klasztorze. Ważnym kręgiem problemowym, wieńczącym pracę, było opisanie relacji Celiny Michałowskiej z przełożoną zgromadzenia, matką Marceliną Darowską.

W pracy posługiwano się przede wszystkim metodą analizy i interpretacji tekstu, a także metodą archiwalną, w której ważną czynnością badawczą było odczytanie niepublikowanych dotychczas rękopisów korespondencji Celiny Michałowskiej. W dysertacji została także omówiona twórczość artystyczna Michałowskiej przy użyciu metod dystynktywnych dla dyscypliny historii sztuki. Tak więc rozprawa posiada charakter transdyscyplinarny, ponieważ przy jej tworzeniu korzystano z dorobku kilku dziedzin naukowych, m. in. literaturoznawstwa, historii sztuki, historii, pedagogiki, a także sięgnięto do dzieł z zakresu duchowości.

Stworzona biografia Celiny Michałowskiej wydobyła jej sylwetkę z zapomnienia i przywróciła jej postać polskiej historii sztuki, tym samym ubogacając obraz kultury polskiej XIX wieku.